

Sygn. akt V *U 706/13*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku w S. Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Ewa Sławińska- Klamann**

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Adamczyk-Podolska

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2013r. w Słupsku

na rozprawie sprawy

z odwołania I. C.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

z dnia 13 marca 2013 r. znak (...)

w sprawie I. C.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o emeryturę

I. oddala odwołanie,

II. zasądza od ubezpieczonej I. C. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Ubezpieczona I. C. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 13.03.2013r., znak (...) odmawiającej uchylenia decyzji z dnia 10.10.2011r., w części, w jakiej decyzja ta zwiesza, na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, w związku z art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prawo do emerytury za okres od dnia 01.10.2011r. do dnia 21.11.2012 r.

Domagała się zmiany zaskarżonej decyzji poprzez uchylenie zaskarżonej decyzji w części, w jakiej decyzja ta zawiesza prawo do emerytury za okres od 01.10.2011 r. do 21.11.2012 r. oraz nakazania organowi rentowemu wypłaty emerytury poczynając od dnia 01.10.2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami od każdej zaległej miesięcznej raty. W uzasadnieniu odwołania powołała się na wyrok TK z dnia 13.11.2012 r., w sprawie K 2/12.

Pozwany organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego ogłoszony został w dniu 22 listopada 2012r., zaś w wyroku Trybunał nie wskazał innej daty utraty mocy prawnej wskazanych w wyroku przepisów, w związku z tym nie ma on zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012r. okresu zawieszenia emerytury.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona I. C., ur. (...)od dnia (...)r. nabyła prawo do emerytury, które zostało jej przyznane decyzją z dnia 08.12.2008 r. Organ rentowy jednocześnie zawiesił wypłatę świadczenia wobec pozostawania w stosunku pracy.

/dowód: akta emerytalne: decyzja z 08.12.2008 r. k. 75-76/

Wypłata świadczenia została wznowiona od 01.01.2009 r. na skutek wniosku ubezpieczonej.

/dowód: akta emerytalne: decyzja z 01.01.2009 r. k. 91-92/

Decyzją z dnia 10.10.2011r. organ rentowy wstrzymał wypłatę emerytury z powodu kontynuowania zatrudnienia, w oparciu o art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych.

/dowód: akta emerytalne: decyzja z dnia 10.10.2011r. k. 192/

Ubezpieczona pozostawała w zatrudnieniu w (...)w B..

Decyzją z dnia 20.12.2012 r. organ rentowy wznowił wypłatę emerytury od dnia 22.11.2012 r. tj. od dnia, w którym został opublikowany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13.11.2012 r.

/dowód: akta emerytalne: zaświadczenie od pracodawcy – k.218, decyzja z dnia 20.12.2012 r. – k.222-222 v./

Wnioskiem z dnia 05.12.2012r. ubezpieczona wniosła o wypłatę należnych świadczeń emerytalnych za okres od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012 r. wraz z należnymi odsetkami.

Zaskarżoną decyzją z dnia 13.03.2013r. organ rentowy odmówił wypłaty tych świadczeń.

/dowód: akta emerytalne: wniosek k. 216, zaskarżona decyzja k. 229-229v/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej I. C. nie zasługuje na uwzględnienie.

Ubezpieczona powołała się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie sygn. akt K 2/12. Trybunał Konstytucyjny orzekł w nim, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż w porządku prawnym, jaki istniał w naszym kraju i w przepisach emerytalno - rentowych sytuacja dotycząca prawa do emerytury i możliwości bądź braku możliwości kontynuowania zatrudnienia zmieniała się na przestrzeni lat.

Od 1 lipca 2000 r. (data wejścia w życie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS) nierozwiązanie stosunku pracy powodowało, że prawo do świadczenia mogło zostać ustalone, ale nie mogło zostać zrealizowane (zostało zawieszona).

Uzasadniając tę zmianę, wskazano, że zasadniczą rolę w ubezpieczeniu społecznym odgrywa powiązanie prawa do świadczenia z brakiem środków utrzymania, a łączenie dochodów z pracy, z jednoczesnym pobieraniem emerytury stawia pracujących emerytów w pozycji uprzywilejowanej, co nie może być oceniane w oderwaniu od poziomu życia społeczeństwa, istniejącego bezrobocia oraz obciążeń pracodawcy i budżetu państwa.

Art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS został uchylony mocą art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507). Od 8 stycznia 2009 r. treścią ryzyka emerytalnego ponownie było osiągnięcie odpowiedniego wieku.

Uchylenie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS było konsekwencją realizacji programu „Solidarność pokoleń – działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+” – pakietu działań rządowych zmierzających do zwiększenia zatrudnienia osób po 50. roku życia.

Uchylenie powołanego przepisu miało usunąć jedną z barier aktywności zawodowej tych osób. Zgodnie z art. 45 ustawy z 21 listopada 2008 r. wypłaty zawieszony emerytury dokonywało się na wniosek osoby zainteresowanej, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych informował osoby, mające w dniu wejścia w życie ustawy zawieszony prawo do emerytury w trybie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, o warunkach pobierania świadczeń. Ten stan prawny obowiązywał do 31 grudnia 2010 r.

Od 1 stycznia 2011 r. obowiązuje art. 103a, dodany do ustawy o emeryturach i rentach z FUS na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r., znoszący możliwość pobierania emerytury bez rozwiązywania umowy o pracę z dotychczasowym pracodawcą, na rzecz którego była wykonywana praca bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS objął wszystkich emerytów, a więc nie tylko tych, którzy prawo do emerytury uzyskają od momentu jego wejścia w życie, ale również tych, którzy przeszli na emeryturę wcześniej. Ci emeryci, którzy nabyli prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. mogli ją pobierać bez rozwiązania umowy o pracę jeszcze przez 9 miesięcy od daty wejścia w życie zmiany, czyli do 30 września 2011 r. Jeżeli do tego momentu stosunek pracy nie ustał, wypłata emerytury została przez ZUS wstrzymana, poczynając od 1 października 2011 r.

Należy zwrócić uwagę, że obowiązująca regulacja nie wyłącza możliwości łączenia emerytury z dochodami z pracy zarobkowej, lecz uzależnia wypłatę emerytury od rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą (pracodawcami), u którego dana osoba była zatrudniona bezpośrednio przed złożeniem wniosku o emeryturę. Emeryt może wrócić do pracy do tego samego lub innego pracodawcy (oczywiście, o ile zostanie zatrudniony) i pobierać zarówno wynagrodzenie, jak i emeryturę.

Trybunał Konstytucyjny wspomnianym już wyżej wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 roku, w sprawie K 2/12, stwierdził niekonstytucyjność przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Trybunał Konstytucyjny uznał, iż ustawodawca odstępując od wcześniej przyjętej polityki, wobec osób, które nabyły prawo do emerytury pod rządami przepisów obowiązujących od 2009, godzi w zasadę zaufania do państwa i prawa, naruszając bezpieczeństwo prawne obywateli.

Osoby, które skutecznie **nabyły i realizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009** do 31 grudnia 2010 musiały, w związku ze zmianą przepisów, poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego tj. poza wiekiem spełniać warunek rozwiązania stosunku pracy. Gdyby w chwili przejścia na emeryturę osoby te wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, aby uzyskać świadczenie emerytalne, to w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego nie podjęłyby decyzji o złożeniu wniosku o emeryturę, lecz kontynuowałyby nadal zatrudnienie.

Działając w zaufaniu do państwa i stanowiącego przez nie prawa podjęły w przeszłości decyzję co do przejścia na emeryturę, gdyby wiedziały, iż nastąpi zmiana stanu prawnego uzależniająca realizację prawa do tego świadczenia od rozwiązania stosunku pracy, ich decyzja mogłaby być inna, bo z perspektywy dokonanej nowelizacji przepisów okazała się dla nich niekorzystna.

W realiach przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, iż ubezpieczona nabyła prawo do emerytury od 01 grudnia 2008 roku (czyli przed zmianą przepisów, która nastąpiła od 8 stycznia 2009r.) i prawo to nie było przez nią realizowane, z uwagi na nierozwiązanie stosunku pracy. W dacie nabycia przez ubezpieczoną prawa do emerytury wówczas obowiązujące przepisy wymagały zawieszenia wypłaty świadczenia wobec tych emerytów, którym prawo to zostało przyznane, lecz nie rozwiązali oni stosunku pracy.

Wobec kolejnej zmiany przepisów, która nastąpiła od 8 stycznia 2009 roku i w związku ze złożonym przez ubezpieczoną wnioskiem, organ podjął wypłatę emerytury od kwietnia 2011r. Oznacza to, iż wystąpiła o emeryturę i nabyła prawo do emerytury według przepisów obowiązujących przed 8 stycznia 2009r., które to przepisy uzależniały wypłatę emerytury od rozwiązania stosunku pracy. (Ponadto podjęcie wypłaty nastąpiło od kwietnia 2011r. a zatem po dacie wskazanej w wyroku Trybunału)

W ocenie Sądu Okręgowego, orzeczenie TK, w którym ubezpieczona upatruje podstawy prawnej swojego roszczenia, nie ma zastosowania do jej sytuacji.

W uzasadnieniu wyroku Trybunał Konstytucyjny podniósł, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 roku spowodowało, że osoby, które już skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. musiały, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego. Innymi słowy, ubezpieczeni, którzy prawo do emerytury uzyskali po spełnieniu jedynie warunku osiągnięcia wieku (oraz odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego), musieli ponownie zrealizować swoje prawo do emerytury według nowej treści ryzyka, czyli spełnić także warunek rozwiązania stosunku pracy, aby emeryturę nadal pobierać od 1 października 2011 r. Oznaczało to dla nich, że chcąc nadal pracować i jednocześnie pobierać emeryturę (w tym miejscu należy przypomnieć, że ustawodawca nigdy nie zakazywał i aktualnie także nie zakazuje łączenia świadczenia emerytalnego z wynagrodzeniem, co więcej – zgodnie z art. 103 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS emeryci, którzy osiągnęli tzw. powszechny wiek emerytalny mają możliwość łączenia dochodów z tych źródeł bez żadnych ograniczeń kwotowych) muszą rozwiązać stosunek pracy i raz jeszcze go nawiązać – oczywiście, jeśli znalazły nowego pracodawcę albo dotychczasowy zgodził się ponownie je zatrudnić.

Nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego odnosi się tylko do ubezpieczonych, którzy skutecznie nabyli i od daty nabycia prawa realizowali prawo do emerytury tj. nabyli i realizowali prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.

Wyrok ten nie ma zastosowania do ubezpieczonej, która prawo do emerytury nabyła od grudnia 2008 r. W jej sytuacji, w obowiązującym wówczas stanie prawnym, z chwilą nabycia prawa do emerytury bez rozwiązania stosunku pracy świadczenie było zawieszone, nie było realizowane. Ubezpieczona zatem mogła wybrać, czy chce pozostać w zatrudnieniu mając zawieszone prawo do emerytury, czy skorzystać z prawa i pobierać emeryturę po rozwiązaniu stosunku pracy.

Na zakończenie jeszcze raz podkreślić należy, iż prawo do świadczenia jest inną instytucją od realizacji tego prawa w postaci wypłaty emerytury.

Z przyczyn natury faktycznej i prawnej omówionych powyżej Sąd uznał odwołanie ubezpieczonej za bezzasadne i w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił je, o czym orzeczono w pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 i 108 § 1 k.p.c. zasądzając od ubezpieczonej jako przegrywającej sprawę koszty poniesione przez pozwanego tytułem zastępstwa procesowego. O zasądzenie

tych kosztów pozwany organ rentowy wnosił w odpowiedzi na odwołanie. Sąd zasądził kwotę 60 zł stanowiącą minimalne wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym należną w sprawach o świadczenie z ubezpieczeń społecznych tj. w oparciu 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku.